

2.2.1.3 PROXEMICS

De mens heeft een aantal specifieke ‘persoonlijke’ grenzen iedereen heeft naast een fysieke ruimte, ook ‘persoonlijke’ ruimte nodig, verdeeld in een aantal afstanden en bijgevolg grenzen: “[is] *the physical space immediately surrounding someone, into which encroachment can feel uncomfortable or threatening*”.¹

Dat wordt bestudeerd door de *proxemics*: de studie van de afstanden in de ‘persoonlijke’ ruimte van de mens. (uitgewerkt door de xxxxx xxxx Edward T. Hall)

Hierbij onderscheidt men vier ruimten en grenzen:

- de openbare: ver genoeg om tijdig te kunnen vluchten;
- de sociale: voor het gewone sociaal verkeer, bijvoorbeeld op het werk;
- de persoonlijke: voor contact met vrienden, relaties;
- de intieme: voor direct contact, waarbij de coïtus tijdelijk elke afstand of grens opheft².

De onderlinge afstanden (die nergens gedefinieerd zijn en dus naar believen persoonlijk ingevuld kunnen worden, maar ook nog eens) verschillen van cultuur tot cultuur: zo hebben Angelsaksische volken grotere ruimten nodig dan Latijnen en Arabieren, wat zich trouwens ook in de verschillende stedenaanleg weerspiegelt: vergelijk de sociofugale ‘damborden’ met de sociopetale ‘plaza’.

De fysieke plaats in de hersenen die helpt bij het herkennen van gevaar speelt een rol bij de afbakening van de leefruimte.³

Bij dieren treft men overigens dezelfde soorten ruimten aan: *flight, critical, social, personal*); ook bleek uit een experiment dat wanneer het ratten aan ruimte ontbrak maar voorts niets, toch de sociale regels niet meer in acht genomen werden.

¹ L. Truss, *Talk to the hand*, London, 2005, 99.

² Zo bereik je iemand anders, maar “dan moet je er de blues achteraf bij nemen [...]: want de kleine dood is een bestendiging van de buitenkanten, eerder dan een opheffing ervan. Een viering van de grens, maar dan met een tragische diepte als uitkomst”: Hans Cottyn in *Standaard der Letteren*, 15 december 2017, L 15 (over Marguerite Yourcenar).

³ Iets naar achteren, graag, in: *De Standaard*, 17 september 2009, W3.